

Miejsce przyjazne dla wszystkich

Places Friendly to Everyone

Streszczenie

Artykuł porusza podstawowe problemy związane z kreacją miejsc przyjaznych dla wszystkich jako głównych przestrzeni integracji społecznej w zespołach mieszkaniowych. Kreację takich rozwiązań, które wpływają na zmianę stylu życia, inspirować do działania, stymulować rozwój kontaktów międzyludzkich i tworzą nowe wartości społeczne środowiska mieszkaniowego.

Abstract

This article brings up elementary problems related to the creation of places friendly to everyone as the main spaces for social integration within residential complexes – the creation of solutions which change lifestyles, inspire activities, stimulate the development of interpersonal contacts and produce new social values in a housing environment.

Słowa kluczowe: integracja społeczna, miejsca przyjazne, środowisko mieszkaniowe.

Keywords: social integration, friendly places, housing environment.

Na prawidłowe funkcjonowanie człowieka w kontekście społecznym wpływa możliwość uzyskania aktualnych i różnorodnych informacji o otaczającym go świecie pozyskiwanych m.in. poprzez różne formy aktywności pozadomowej. Rozmowa z sąsiadem, obserwacja otoczenia, wyjście do pracy czy sklepu to jedne z podstawowych form kontaktów społecznych, które mogą się kumulować w większe i inspirujące tylko wtedy, kiedy będą istnieć miejsca – przyjazne przestrzenie, gdzie można się spotkać z innymi osobami.

Dom i środowisko mieszkaniowe stanowią główny kontekst międzyludzkich relacji i interakcji zarówno między mieszkańcami lokalnych społeczności, jak i osobami z zewnątrz. Ulica, plac czy park to miejsca, na których od wieków realizowały się i realizują do dziś główne formy kontaktów społecznych. Architektura definiuje kształt przestrzeni, a przestrzeń kształtuje życie i sposób życia ludzi. Zaakceptowana przez mieszkańców, zorganizowana, uporządkowana i o wysokich walorach estetycznych przestrzeń nie tylko stymuluje rozwój kontaktów międzyludzkich, ale i pozytywnie wpływa na psychiczny i fizyczny rozwój człowieka. Impulsem do wyjścia z domu i uczestnictwa w życiu społecznym na pewno będzie atrakcyjność, łatwa dostępność i wysoka jakość przyjaznych dla wszystkich miejsc integracji społecznej.

Pierwszym po przekroczeniu progu domu miejscem kontaktów międzyludzkich jest ulica. Obowiązujące w zespołach mieszkaniowych ograniczenie ruchu kołowego, swobodny ruch pieszy, kameralna skala i często również wysoki standard architektury zwiększają ilość i intensywność odbioru informacji, a wolny ruch pieszy generuje różne nakładające się na siebie wydarzenia. Prosta jej aranżacja, jak np. ławeczki przed wejściem czy miniogródki z miejscami do siedzenia dają mieszkańcom możliwość biernego lub czynnego uczestnictwa w życiu lokalnej społeczności (np. uliczki w zespołach mieszkaniowych Borneo–Sporenburg, w Amsterdamie czy w osiedlu Haverleij pod Hertogenbosch – il. 1).

The possibility of receiving current and diverse information on the surrounding world through various forms of outdoor activeness influence man's proper functioning in the social context. A chat with a neighbour, observation of the surroundings, the way to work or shopping are the basic forms of social contacts which may develop into bigger and more inspiring types with the appearance of friendly places – spaces where one can meet other people.

A house and a housing environment make the main context of human interrelations and interactions within local communities and beyond. A street, a square or a park are places which have realized the principal forms of social contacts for ages. Architecture defines the shape of space, while space shapes people's lives and lifestyles. Accepted by its inhabitants, well-organized and orderly, a space with high esthetic values stimulates the growth of interpersonal contacts as well as influences man's psychical and physical development positively. The attractiveness, accessibility and high quality of friendly places for social integration transmits an impulse to go outside and participate in social life.

After crossing the threshold, the first place for interpersonal contacts is the street. Limited vehicular traffic, free pedestrian movement, a small scale and a high standard in residential complexes increase the number and intensity of received information, whereas slow pedestrian motion generates various overlapping events. The simple arrangement of such features as little benches in front of the entrance or mini-gardens with seats enable the residents to take passive or active part in the life of a local community (e.g. alleys in the Borneo-Sporenburg residential complex, Amsterdam or in the Haverleij estate near Hertogenbosch – il.1).

Farther places for contacts are green spaces in residential interiors. The quarter layout produces optimal conditions

* Dr inż. arch. Danuta Kupiec-Hyła, Katedra Kształtowania Środowiska Mieszkaniowego, Instytut Projektowania Urbanistycznego, Wydział Architektury, Politechnika Krakowska / Danuta Kupiec-Hyła, Ph.D. Arch., Chair of Housing Environment, Institute of Urban Design, Faculty of Architecture, Cracow University of Technology

Drugim miejscem kontaktów są zielone przestrzenie we wnętrzach mieszkalnych. Optymalne warunki do rozwoju integracji społecznej daje układ zabudowy kwartałowej. Wspólne, półprywatne wnętrza zielone, urządzone dla potrzeb różnych grup wiekowych powinny płynnie łączyć się z wydzielonymi przestrzeniami prywatnymi. Bliskość fizyczna i wizualna, bezpośredni kontakt z naturą, kameralność i ograniczona dostępność dla osób obcych dają nie tylko poczucie bezpieczeństwa i tożsamości, ale i obligują do odpowiednich zachowań, stylu życia i odpowiedzialności za wspólne dobro (np. wnętrza kwartałów mieszkaniowych w dzielnicy Sluseholmen czy kwartału Big House w Kopenhadze).

Na intensywność kontaktów międzyludzkich duży wpływ mają warunki klimatyczne. Niska temperatura, opady czy silny wiatr skutecznie ograniczają aktywność człowieka w otwartej przestrzeni. Połączenie grupy lub szeregu budynków przeszklonym pasażem nie tylko uwalnia od niekorzystnych warunków, ale i daje atrakcyjną przestrzeń społeczną o nieograniczonych możliwościach jej użytkowania. Zadaszone, przyjazne miejsce to jak duży living room, gdzie mieszkańcy mogą wspólnie lub osobno realizować różne formy aktywności (np. połączone przeszklonym pasażem ciągi niskiej zabudowy w zrównoważonym osiedlu Vathorst w Amersfoort).

Ważna dla zdrowia psychicznego i fizycznego człowieka jest możliwość rekreacji i wypoczynku. Tereny zielone to również miejsca integracji społecznej. Ruch czy wypoczynek w bezpośrednim kontakcie z naturą sprzyjają różnym formom kontaktów międzyludzkich, a intensywność ich wykorzystania zależy od łatwej dostępności i atrakcyjności zagospodarowania (np. kąpielisko w dzielnicy Sluseholmen w Kopenhadze czy pole golfowe w zespole mieszkaniowym Haverleij w Hertogenbosch).

O ile podstawowe formy kontaktów międzyludzkich mogą się realizować w przestrzeniach najbliższej miejsca zamieszkania, to formy wyższe zainicjować mogą się tylko w miejscach, gdzie jedna aktywność inspirowa drugą, a nakładając się na siebie, tworzą sekwencję spontanicznych, długich i aktywnych wydarzeń. Miejscami tymi są przestrzenie publiczne stanowiące wspólne dobro wszystkich mieszkańców (np. zespół centralny w osiedlu Vathorst czy Kattenbroek w Amersfoort).

Czytelna i logiczna w zespołach mieszkaniowych gradacja przestrzeni społecznych od prywatnej do publicznej pozwala na swobodny przepływ ludzi od grup i przestrzeni małych do grup i przestrzeni dużych. Następujące po sobie coraz szersze kontakty społeczne stymulują integrację, bo to ludzie i ich aktywność wypełnia te miejsca wspólne, przyjazne dla wszystkich, bogatym i kolorowym życiem.

BIBLIOGRAFIA:

Gehl Jan, *Życie między budynkami*, Ram, Kraków 2009.
Loegler Romuald M., *Miasto to nie architektoniczna zabawa*, Ram, Kraków 2011.
Sarzyński Piotr, *Wrzask w przestrzeni*, Biblioteka Polityki, Warszawa 2012.

ILUSTRACJE / ILLUSTRATIONS:

- il. 1. Ulica miejscem integracji społecznej w zespole mieszkaniowym Haverleij / Street as a place for social integration in the Haverleij residential complex
il. 2. Prywatność w przestrzeni wspólnej – wnętrze kwartału w dzielnicy Sluseholmen w Kopenhadze / Privacy in a shared space – interior of a quarter in the Sluseholmen district, Copenhagen
il. 3. Życie w przestrzeni wspólnej – pasaż w zespole mieszkaniowym Vathorst w Amersfoort / Living in a shared space – passageway in the Vathorst residential complex, Amersfoort
il. 4. Bliskość fizyczna i wizualna – uliczka piesza w zespole mieszkaniowym Eva Lanxmeer w Culemborgu / Physical and visual nearness – pedestrian alley in the Eva Lanxmeer residential complex, Culemborg
il. 5. Miejsce przyjazne dla wszystkich – zagospodarowania wnętrza kwartału w dzielnicy Sluseholmen / Place friendly to everyone – development of the interior of a quarter in the Sluseholmen district
il. 6. Prosta aranżacja sprzyjająca spontanicznej aktywności – fragment zielonego wnętrza w kwartale mieszkaniowym Big House w Kopenhadze / Simple arrangement supports spontaneous activity – fragment of a green interior in the Big House residential quarter, Copenhagen

for developing social integration. A shared semiprivate green interior, arranged for the needs of various age groups, should be smoothly connected with assigned private spaces. Physical and visual nearness, direct contact with nature, privacy and limited access for outsiders not only arouse the feeling of safety and identity but also foster appropriate behaviours and lifestyles as well as responsibility for the common good (for instance, the interiors of housing quarters in the Sluseholmen district or the Big House quarter in Copenhagen).

The climatic conditions have a strong impact on the intensiveness of interpersonal contacts. Low temperature, precipitations or strong winds restrain man's activity in open space. Connecting a group or series of buildings by means of a glassed-in passageway removes unfavourable conditions as well as gives an attractive social space with unlimited utilitarian potential. A roofed friendly place is like a big living room where the residents can realize various forms of activity together or on their own (for example, sequences of low buildings in the sustainable estate of Vathorst in Amersfoort connected by a glassed-in passageway).

The possibility of recreation and relaxation is important for man's mental condition and physical fitness. Green areas are places meant for social integration, too. Exercise or rest in direct contact with nature is conducive to various forms of interpersonal contacts whose intensity depends on the accessibility and attractiveness of facilities (e.g. a watering place in the Sluseholmen district, Copenhagen or a golf course in the Haverleij residential complex, Hertogenbosch). While the basic forms of interpersonal contacts may be realized in spaces located in the vicinity of a place of residence, more sublime forms can be only initiated where one activity inspires another. Overlapping, they outline a sequence of spontaneous, long-term and lively events. The resulting public spaces act as the common good for all the inhabitants (e.g. the central complex in the Vathorst estate or Kattenbroek in Amersfoort).

A legible and logical gradation of social spaces in residential complexes – from private to public ones – facilitates the free flow of people from small groups and spaces to big groups and spaces. Increasingly broad social contacts stimulate integration as people and their activities fill these common places friendly to everyone with eventful and colourful life.

BIBLIOGRAPHY:

Gehl Jan, *Życie między budynkami*, Ram, Krakow 2009.
Loegler Romuald M., *Miasto to nie architektoniczna zabawa*, Ram, Krakow 2011.
Sarzyński Piotr, *Wrzask w przestrzeni*, Polityka, Warsaw 2012.

